

HØRINGSMERKNADER
til forslag til forskrift xxx om tildeling, endring og bortfall av konsesjoner
for oppdrett av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret
(tildelingsforskrift for andre arter)

Kapittel I. Formål og virkeområde

§ 1. *Formål*

Denne bestemmelsen er bygger på oppdretsloven § 1 med noen justeringer. Blant annet er begrepet ”konkurransedyktig” tatt med, et begrep som også ble benyttet i formålsbestemmelsen i forskriften om tildelingsrunden i 2003 (forskrift av 17.10.2003 nr. 1245).

§ 2. *Forskriftens virkeområde*

Denne bestemmelsen er ny. Det materielle innholdet er imidlertid hentet fra oppdretsloven, slik at den ikke innebærer noen materiellrettslige endringer.

Det presiseres at slaktermerder faller inn under oppdretslovens virkeområde. Fiskeridirektoratet har lagt seg på den praksis at tillatelser til slaktermerder kun gis til innehaver av slakteri hvor slaktermerdene har tilknytning til slakteriet. Innehaver av slakteri som ønsker å drive slaktermerder med oppdrettsfisk av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret har således plikt til å innhente tillatelse etter denne forskrift.

Når det gjelder oppbevaring av villfanget fisk av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret har følgende kriterier betydning for om virksomheten faller inn under oppdretsloven og regnes som oppdrettsvirksomhet: føring, installasjonens permanente karakter eller tidsperioden for oppbevaring.

Det er igangsatt et arbeid for å ta en generell gjennomgang av regelverket i tilknytning til fangst og oppbevaring av villfanget fisk, herunder om det er behov for endringer i regelverket.

§ 3. *Definisjoner*

Denne bestemmelsen er ny og inneholder langt på vei de samme definisjonene som forslaget til tildelingsforskrift for laks, ørret og regnbueørret § 4 og det vises derfor til merknadene til denne bestemmelsen.

3. Lokalitetsbiomasse

I og med at klarering av lokaliteter til oppdrett av bløtdyr, krepsdyr og pigghuder ikke vil bli gitt i biomasse, men i andre størrelser som f eks dekar, er definisjonen av lokalitetsbiomasse begrenset til å gjelde fisk.

For øvrig vises det til merknadene til § 14.

4. Konsesjonsbiomasse

I og med at konsesjoner til oppdrett av bløtdyr, krepsdyr og pigghuder ikke vil bli gitt i biomasse, men i andre størrelser som f eks dekar, er definisjonen av konsesjonsbiomasse begrenset til å gjelde fisk.

5. Krepsdyr

Denne definisjonen omfatter alle (Crustacea) og innbefatter tifotkreps (Decapoda), men også de laverestående krepsdyrene.

6. Bløtdyr

Denne definisjonen omfatter alle bløtdyr (Mollusca), herunder hører muslinger som omfatter alle typer skjell som blåskjell, kamskjell, østers etc.

7. Pigghuder

Denne definisjonen omfatter alle pigghuder (Echinodermata), herunder sjøpiggsvin som omfatter kråkeboller.

8. Tidligere livsstadier

Det presiseres at yngel inngår i begrepet settefisk.

9. Ferskvann og 10. Sjøvann

Ferskvann og sjøvann er definert på en slik måte at definisjonene også fanger opp brakkvann. Settefiskforskriften definerer ferskvann som vann med inntil 0,5 promille saltinnhold, jf. § 2 bokstav e.

Kapittel II. Generelle bestemmelser

§ 4. Krav til konsesjon for oppdrettsvirksomhet

Denne bestemmelsen er hentet fra skalldyr-, ferskvann- og marinfiskforskriften sine respektive § 2. Ordlyden i disse bestemmelsene er hentet direkte fra oppdrettsloven § 3 første ledd, bortsett fra at ”anlegg” er byttet ut med ”oppdrettsvirksomhet”.

§ 5. Søknad og behandling

Ordlyden er hovedsakelig hentet fra klareringsforskriften § 3, med noen tilpasninger.

Andre ledd er i hovedsak hentet fra skalldyrforskriften § 3 nr. 1 annet ledd. Departementet mener skalldyrforskriftens løsning på hvor søknaden skal sendes er riktig fordi oppdrett i ferskvann i de nevnte fylker er delegert fylkesmennene i disse fylkene. Ved vedtagelse av denne forskrift må det utformes nytt delegasjonsbrev til fylkesmennene.

Tredje ledd er noe forskjellig utformet i de ulike forskriftene, men det antas mest hensiktsmessig å følge den ordningen som er angitt i klareringsforskriften for laks, ørret og regnbueørret. En ensretting av søknadsprosedyrer for alle typer oppdrettsvirksomhet er hensiktsmessig. I tillegg er det presisert at også fylkesmennene i forhold til de sakene som inngår under andre ledd skal sende søknaden til kommunen hvor det søkes lokalisering.

Fjerde ledd gjelder søknad om overføring av konsesjon og melding om endrede eierforhold. I tillegg er det foreslått videreført at dispensasjonssøknader skal sendes Fiskeridirektoratet sentralt.

§ 6. Minstekrav til søknaden

Kravene i nr. 1-3 er hentet fra tildelingsforskriftene fra 2002 og 2003, men er også nedfelt i enkelte forskrifter om tildeling av andre arter, slik at det er uttrykk for generelle krav, jf. marinfiskforskriften § 3 nr. 1 og skalldyrforskriften § 3 nr. 1. Det presiseres imidlertid at ferskvannsforskriften ikke har en tilsvarende bestemmelse.

Når det gjelder kravet i nr. 1, er det kun i tildelingsforskriften for 2003-runden at kravet er formulert så utfyllende som forslaget her. Det utfyllende kravet har imidlertid sin parallellitet til kravet om at søker må dokumentere økonomisk evne til å gjennomføre det omsøkte prosjektet i § 7. Videre har kravet sin funksjon i forhold til reglene om tilbaketrekking av konsesjon på grunnlag av passivitet. I forslaget her er fristen for å komme i gang med oppdrettsvirksomheten redusert til 2 år, jf. § 19. Videre heter det i skalldyrforskriften § 8 og marinfiskforskriften § 8 at ”Dersom konsesjonsinnehaver ikke har etablert oppdrettsvirksomhet innen to år etter at konsesjonen ble tildelt, faller tillatelsen bort. Lignende ordlyd er brukt i ferskvannsforskriften. Derfor er det et to-års perspektiv som er tatt høyde for i dette forslaget.

Vedrørende kravet i nr. 2: Det er vanskelig å plassere den akvakulturfaglige kompetansen hos søker, som i svært mange tilfeller vil være en juridisk person. Etersom det er den ansvarlige for daglig drift man ønsker skal ha slik kompetanse i driftsfasen for å sikre forsvarlig drift, foreslås at det er denne fysiske personen man tillegger kompetansekravet her.

Når det gjelder kravet i nr. 3, er dette oppdatert med hensyn til henvisninger til aksjeloven.

Krav til dokumentasjon av betalt saksbehandlingsgebyr er ikke tatt inn. Bakgrunnen for dette er at dette allerede står i gebyrforskriften og det fremgår av de ulike søknadsskjemaene. Det kan eventuelt vurderes å henvise direkte til bestemmelsene i gebyrforskriften.

Nr. 4, 5 og 6 er tatt inn etter innspill fra arbeidet med MTB som nytt produksjonsavgrensningssystem og nye krav til gjennomføring av miljøundersøkelser (MOM) av oppdrettslokaliteter. Bestemmelsene i nr. 5 og 6 gjelder kun for søknader hvor oppdrett av fisk på lokaliteter i sjøvann omsøkes.

En B-undersøkelse vil gi informasjon om bunnens topografi, dens potensial som deponeringsgrunn og graden av påvirkning av organisk stoff (tilstand 1-4) etter de kriterier som er beskrevet i NS 9410. Bunnen i norske fjorder og kyststrøk varierer betydelig både med hensyn til topografi og hydrografi, og visse kombinasjoner fører til at materiale fra vannsøylen lett deponeres på bunnen. Dessuten kan bunnen allerede være påvirket av andre kilder til organisk materiale deponert i tang og tare eller spillvannsutslipp. En B-undersøkelse i søknadsfasen vil kunne dokumentere bunntilstanden før noen form for utslipp fra virksomheten har funnet sted. En slik B-undersøkelse vil også fungerer som et nullpunkt, og når virksomheten er etablert vil neste B-undersøkelse gi rask tilbakemelding på hvor mye virksomhetene har påvirket lokaliteten. På denne bakgrunn er krav om B-undersøkelse i tildelingsfasen foreslått i forskriften.

Etter fjerde ledd skal miljøundersøkelsene gjøres av kompetent organ. Tilsvarende krav går fram av forslaget til driftsforskrifts regler om miljøundersøkelser under driften. Kravet om at

Fiskeridirektoratet i visse tilfeller kan gi anvisning på alternativt overvåkingsprogram følger også av forslaget til driftsforskrift.

Krav om strømundersøkelser, jf. kravet i nr. 4, har Fiskeridirektoratet allerede i alle sine søknadsskjema for oppdrettsvirksomhet (for landbaserte anlegg begrenset til tilfellene med utslipp i sjø) slik at dette kravet er gjort generelt. Det presiseres at undersøkelser på ferskvannlokaliteter må gjøres på andre og vanligvis mer omfattende måter enn på sjøvannlokaliteter.

Dette innebærer endring av tidligere minstekrav i forskriften, hvor søker og hans evne til å etablere omsøkte virksomhet ble fokusert på. Nå skal i tillegg enkelte forhold på den omsøkte lokaliteten dokumenteres. Minstekrav til dokumentasjon av lokaliteten er ikke uttømmende, og departementet ønsker gjerne innspill på om det er andre forhold det bør stilles krav om dokumentasjon om i tilknytning til en søknadsprosess.

§ 7. Ufravikelige krav til søker

Forslaget er i hovedsak en materiell videreføring av skalldyrforskriften § 5 og marinfiskforskriften § 5 første ledd, som stiller krav til søkers praktiske eller teoretiske kunnskaper og krav om sannsynliggjøring av at investerings- og finansieringsplan kan oppfylles. I tillegg vises det til settefiskforskriften § 5 som med en noe annerledes ordlyd stiller samme krav til søker.

Ferskvannforskriften har ikke bestemmelser knyttet til søkers oppdrettsfaglige kompetanse og forslaget innebærer derfor et skjerpet krav til oppdrett på ferskvannlokalitet. Driftskravene for oppdrett på ferskvannlokalitet er imidlertid nå foreslått å være de samme som for annen type matfisk- og stamfiskoppdrett, og det er derfor naturlig at også tildelingskravene er de samme.

Unntaket fra kravet til oppdrettsfaglig kompetanse som er gitt i marinfiskforskriften §5 annet ledd er videreført i bestemmelsens fjerde ledd.

§ 8. Ufravikelige krav til lokalisering

Første ledd er hentet fra klareringsforskriften § 5 og ferskvannsforskriften § 5. Det vises til at bestemmelsens første ledd nr. 4 også fremgår av noen tildelingsforskrifter for marine arter, uten at man kan se at dette egentlig er ulikt for de ulike typer oppdrett. Spørsmålet er vel heller for hvilke konsesjonstyper det er praktisk at dette vilkåret er tatt med. Av hensyn til et enhetlig regelverk foreslås dette punktet derfor inntatt her. Disse tilpasninger av ordlyden antas ikke å føre til materiellrettslige endringer., selv om formuleringen av nr. 4 er noe annerledes enn de andre forskriftene.

I ferskvannsforskriften § 5 nr. 3 andre ledd siste punktet fremgår det at det skal tas hensyn til om det omsøkte anlegget vil medføre hindringer for fiskeoppdrett. Da dette er aktuelt for andre typer oppdrettsvirksomhet er bestemmelsen foreslått gjort generell samtidig som det er fremhevet at dette må gjelde i forhold til ”annen oppdrettsvirksomhet”.

Kapittel III. Konesjonens omfang

§ 9. Generelt om konesjonens omfang

Bestemmelsen er videreført fra marinfisk- og skalldyrforskriften, men det antas at innholdet i bestemmelsen også har blitt praktisert ved tildelinger etter ferskvannforskriften. Vi har brukt begrepet tidlige livsstadier i stedet for settefisk og larver. Begrepet er dekkende både for fisk, bløtdyr, krepsdyr og pigghuder, og vil kun innebære en forenkling av begrepsbruken og ingen materielle endringer.

I tillegg fremgår tilnærmet de samme kravene av oppdretsloven § 4 første og andre ledd. Det fremgår av oppdretsloven § 4 tredje ledd at endringer i disse kriteriene innebærer at ny tillatelse må innhentes.

Det påpekes at enkelte typer oppdrettsvirksomhet vanskelig kan inndeles i eksakte faser etter akvakulturdyrets størrelse eller alder. Det kan derfor reises spørsmål om hvorvidt det bør kunne åpnes for å kunne tildele en konesjon gjeldende for hele livsløpet fra klekking til slutført oppdrett av akvakulturdyr til konsum. Departementet vil gjerne ha høringsinstansenes synspunkter på dette.

Tildelingsforskriften for laks, ørret og regnbueørret inneholder ikke en tilsvarende bestemmelse. Dette skyldes at forskriftene som gjelder disse artene ikke har inneholdt en slik bestemmelse. Departementet ønsker høringsinstansenes syn på om en tilsvarende bestemmelse også bør tas inn i ovennevnte forskrift.

§ 10. Særskilt om oppdrett av settefisk av andre fiskearter enn laks, ørret og regnbueørret

Selv om settefiskforskriften i dag er begrenset til settefisk av ferskvannsfisk, herunder anadrome arter, er bestemmelsen foreslått også gjelde for settefisk av marine fiskearter. Dette er gjort fordi det vil være i tråd med systematikken i den foreslåtte driftsforskriften, jf. egen høring på dette. Kravet i § 10 har preg av å være en definisjon av hva som omfattes av settefiskoppdrett. Det kan derfor vurderes om paragrafen kunne utelates og at denne presiseringen i stedet framkommer gjennom definisjonen av settefiskoppdrett.

§ 11. Særskilt om oppdrett av matfisk og stamfisk i ferskvann

Innholdet i bestemmelsen er hentet fra ferskvannsforskriften. For å bidra til et mer oversiktlig regelverk er det foreslått at bestemmelsen avgrenses til matfisk og stamfisk av ferskvannsarter, jf. forslag til overskrift. Det antas at dette er videreføring av hvordan ferskvannsforskriften er blitt praktisert.

Når det gjelder forskning gis det en matfisk-, settefisk- eller stamfiskkonesjon, alt etter hva det skal forskes på.

Bestemmelsen i første ledd er ny og er en konsekvens av nytt konesjonssystem basert på MTB. Konesjonsbiomasse er omregnet fra 5000 m³ konesjonsvolum. Den erstatter ferskvannsforskriften § 7.

Andre ledd er hentet fra ferskvannsforskriften §§ 9 og 10. I tillegg vises det til merknadene til § 24 i forslaget til ny tildelingsforskrift for laks og ørret.

Ferskvannsforskriften § 6 hvor det fremgår at tillatelser gitt etter denne forskriften ikke tillates flyttet til sjø, er ikke videreført. Begrunnelsen er at det i dette forslaget er foreslått en egen bestemmelse som gjelder konsesjon for oppdrett på ferskvannslokalitet. Konsesjon etter denne bestemmelsen gis kun for en bestemt lokalitet. Annen lokalisering forutsetter ny konsesjon og hvis det søkes om lokalisering i sjøvann vil søknadsbehandlingen skje etter en annen bestemmelse i forskriften. I og med at det ikke er noen antallsbegrensning for de aktuelle artene etter denne forskriften, som f.eks. røye, antas det at det ikke er et behov for et absolutt forbud i forhold til de artene som både kan leve i sjøvann og ferskvann og som ikke omfattes av lakseforskriften.

§ 12. Særskilt om oppdrett av matfisk og stamfisk i sjøvann

Innholdet i denne bestemmelsen er hentet fra marinfiskforskriften § 7. For å bidra til et mer oversiktlig regelverk er det foreslått at bestemmelsen avgrenses til matfisk og stamfisk av marine arter, jf. forslag til overskrift. Dette er en videreføring av hvordan marinfiskforskriften er blitt praktisert.

Når det gjelder forskning gis det en matfisk-, settefisk- eller stamfiskkonsesjon, alt etter hva det skal forskes på.

Bestemmelsen er justert som konsekvens av forslag til nytt konsesjonssystem basert på MTB. I forbindelse med omregningen er det tatt utgangspunkt i 12.000 m³ konsesjonsvolum for matfiskoppdrett med merdteknologi og 65 m³ konsesjonsvolum for mantallskonsesjonene.

§ 13. Særskilt om oppdrett av bløtdyr, krepsdyr og pigghuder

Innholdet i denne bestemmelsen er hentet fra skalldyrforskriften § 7.

§ 14. Omgjøring fra volum til konsesjons- og lokalitetsbiomasse

Som følge av omlegging av produksjonsregulering fra volum til maksimalt tillatt biomasse (MTB) foreslås en konverteringsbestemmelse som gjelder for konsesjoner og lokalitetsklareringer gitt før 1. januar 2005. En tilnærmet lik bestemmelse foreslås av i etableringsforskriften hjemlet i matloven, jf. forslag til endringer i andre forskrifter i forbindelse med arbeidet med ny driftsforskrift.

Intensjonen med bestemmelsen er å unngå omgjøring ved enkeltvedtak av tidligere gitte tillatelser med begrensning av produksjonsomfanget fastsatt i volum. Forslaget innebærer i praksis ingen nye plikter sammenlignet med gjeldende regelverk, jf. dagens drifts- og sykdomsforskrift § 18 andre ledd som inneholder tilsvarende biomassebegrensninger både på konsesjons- og lokalitetsnivå.

Andre ledd vil som hovedregel ikke ha noen selvstendig betydning da konsesjonen og lokalitetsklareringen etter denne forskriften ofte vil være lik, dvs. ha den samme begrensningen. Det kan imidlertid tenkes at lokaliteten er klarert for flere konsesjoner, slik at produksjonsbegrensningene på lokaliteten er høyere enn for den enkelte konsesjon som har tillatelse til å drive på lokaliteten. Det presiseres at etter denne forskriften vil ikke en konsesjon kunne drive på flere lokaliteter.

At systemet nå omlegges fra å ha begrensninger både i forhold til volum og biomasse, til kun å ha begrensning på biomasse, innebærer at et oppdrettsforetak kan søke om å få utvide det arealet lokaliteten benytter. Det presiseres at oppdrettsforetaket ikke kan foreta en slik utvidelse uten å innhente ny klarering. Dette har sammenheng med at anlegget skal plasseres i samsvar med de beskrivelser, tegninger og kartbilag tillatelsen viser til, jf. dagens drifts- og sykdomsforskrift § 4 første ledd. Dette kravet er foreslått videreført i forslag til ny driftsforskrift. Avviker plasseringen fra det som det er gitt tillatelse til, kan det få konsekvenser for andre interesser i området, f.eks. ferdselen til sjøs. Myndighetene må derfor foreta en fornyet vurdering etter denne forskrifts § 8 ved søknad om utvidelse av arealet.

Tredje ledd gjelder både omregning i forhold til tilfellene som faller inn under første og andre ledd.

§ 15. Overføring av konsesjoner

Dette følger i dag av eierkontrollforskriften § 3, men er formulert på en noe annet måte. Den er imidlertid i dette utkastet gjort generell. Dette anses ikke som noen utvidelse av gjeldende rett, ettersom dette er noe som følger av oppdrettsloven § 4 og dessuten praktiseres generelt. For øvrig vises til kommentarene til § 10 om overføring av konsesjoner i tildelingsforskriften for laks og ørret.

§ 16. Endring i eierforhold

Denne ordlyden er (med små justeringer) hentet fra eierkontrollforskriften § 4. Drifts- og sykdomsforskriftens § 26 og settefiskforskriften § 30 har en noe knappere ordlyd, men det materielle innholdet antas å være det samme. Det vises til at dette praktiseres likt for alle konsesjonstyper.

§ 17. Dokumentasjon ved endringer etter §§ 15 og 16

Dette er, med noen presiseringer, hentet fra eierkontrollforskriften § 7 første og tredje ledd som i utgangspunktet kun gjelder innehavere av tillatelse til oppdrett av matfisk av laks og ørret i sjø. I praksis har imidlertid disse dokumentasjonskravene blitt gjort gjeldene i forhold til andre konsesjonstyper og forslaget går således ut på kodifiserer praksis.

Kapittel IV. Administrative bestemmelser, tiltak og straff

§ 18. Gebyr

Det vises til kommentarene til § 44 om gebyr i tildelingsforskriften for laks, ørret og regnbueørret.

§ 19. Tilbaketrekking av konsesjon ved passivitet

Forslaget innebærer at regler om tildeling og tilbaketrekking av tillatelser samles i samme forskrift, selv om den någjeldende bestemmelse om tilbaketrekking står i drifts- og sykdomsforskriften § 29. Forslaget bygger på den innholdsmessige sammenhengen mellom tildeling og tilbaketrekking av tillatelse – en tillatelses fødsel og død.

Et sentralt aspekt ved disse reglene er at passivitet av det omfang som beskrives i bestemmelsen skal medføre tilbaketrekking. Derfor er dette formulert som en plikt for Fiskeridirektoratet til å treffe tilbaketrekkningsvedtak, uten at det skal ha rettsvirkninger om slikt vedtak ikke treffes.

I første ledd er begrepet ”konsesjonsstørrelse” brukt. Dette vil i de fleste tilfeller innebære konsesjonsbiomasse, men for oppdrett av skjell vil ofte dekar være størrelsesbegrensningen på konsesjonsnivå.

Drifts- og sykdomsforskriften § 29 tredje ledd er ikke videreført i denne bestemmelsen. Nødvendig hjemmel finnes i dag i oppdrettsloven §§ 11 og 24, driftsforskriftsforslagets regler om miljøovervåking og Nytek-forskriften § 19.

§ 20. Dispensasjon

Marinfiskforskriften § 9 og skalldyrforskriften § 9 inneholder helt generelle dispensasjonshjemler. Ferskvannsforskriften inneholder ingen generell dispensasjonshjemmel.

Det er ikke foretatt en særskilt vurdering av om det er grunner til at det ikke bør kunne dispenseres fra reglene om ferskvannsoffdrett.

Departementet mener at dispensasjonsadgangen bare bør brukes i særlige tilfeller og foreslår derfor å legge inn et slikt krav som vilkår for å dispensere.

Departementet vil gjerne ha høringsinstansenes syn på om forslaget til dispensasjonadgang er for vid eller for snever.

For øvrig vises det til kommentarene til § 46 om dispensasjon i tildelingsforskriften for laks, ørret og regnbueørret.

§ 21. Tvangsmulkt, straff m.m.

Formuleringen av denne bestemmelsen er hentet fra klareringsforskriften, med noen små språklige endringer. De andre forskriftene mangler slik bestemmelse.